

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Abonamentulu se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectori.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Nr. 8.

Brasiqv 15. Aprile 1872.

Anulu V.

Sumariu. Prenderea capiloru revolutiunei romanesci 1784⁵/₅. — Dictionariulu si Glossariulu societatei academice romane. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Contribuiri la fondulu academiei romane.

Prenderea capiloru revolutiunei romanesci 1784⁵/₅.

In fine revolutiunea fu innadusita prin poterea armatei imperatesci, ajutata prea bene de gros'a nesciintia, de lips'a disciplinei si a comandantiloru carii se fia fostu dotati cu esperientia; adaogemu si lips'a cea mare de arme si — tradarea. Pentru cá inse tiér'a se fia sigura de repetirea révolutiunei celu pucinu pentru acelea tempuri, auctoritatile publice cautá tôte midiulócele si calile, pentru cá se póta pune man'a pe celi trei romani carii trecea de capi si conducatori ai revolutiunei, adeca Nicolae Ursu supranumitu Horia, nascutu d'in comun'a Albacu, omu cá de 54 de ani, Ioanu Closca nascutu d'in Carpenisiu, cá de 30 de ani, si Nicolae Christea supranumitu Crisianu.

Dupace insurgentii romani fusera batuti si respanditi, conductorii loru inca au fostu parasiti mai de toti ómenii loru. Atunci acestia isi cautara scapare in codrii cei seculari ai muntiloru. Asume Horia si Closca s'au trasu in muntele Scorasietu, situatu d'incolo de Albacu, in distantia cá de duoe miliarie. Acolo petrecea ei in una casciora, séu mai bene coliba, coperita cu frundiariu de pintu. Acelu locu de scapare ilu sciá numai cátiva ómeni credentiosi ai acelu nefericiti, prin urmare intre alté impregiurari ar fi fostu aprópe imposibile de a'i afla in acelea locuri ascunse si departate. Deslegarea acestei probleme fu comissa vice-colonelulu Kray, germanu de origine, inse in servitiu la regimentulu alu II-lea de pedestrime secuiesca confiniaria.

Vice-colonelulu Kray cá strainu in Transilvani'a, nu cunoscea nece-decumu locurile si tienuturile d'in muntii apuseni. Elu inse chiamá la sene indata dupa spulberarea ostiloru romanesci pe silvicultoriulu imperatescu (k. k. Waldbereiter), anume Antonie Melzer, carele in acea calitate a sa cunoscea prea bene muntii d'in tienuturile Campeniloru*) si de altumentrea inca cá unui nemtiu, i se apretia multu lealitatea. Luandu Kray cart'a cea mare topografica a muntiloru apuseni si desfacundu-o inaintea lui A. Melzer, ilu intrebá pe acesta, cá cumu crede elu cá s'ar potea incongiura si prende Horia prin ostasime

in aceli munti. Padurariulu Melzer informá mai antaiu pe Kray despre estensiunile si distantiele acelu munti intre sine si cu respectu la regiunile invecinate, apoi respunse cá lui i s'ar parea lucru imposibile cá ostasimea se póta strabate, incongiura si cerceta locurile acelea, unde tóta tuf'a, tóta scorbur'a de arbore, cumu si speluncele (pescerile) si desimea estrordinaria a codrulu dá locu de scapare unui fugariu; elu inse crede cá este si periculosu cá se intre ostasii prin codrii, acuma in capu de érna, candu muntii sunt coperiti cu nea grósa. Intr'aceea Melzer aflandu dela v. colonelulu Kray sum'a premiulu ce s'a pusu pe capetele conducatoriloru, ii recomandá unu altu planu mai siguru. Eu speru, díse Melzer, cá vomu potea pune man'a pe corifeii principali ai valachiloru prin ómenii mei celi mai fideli si anume prin padurarii mei, pentrucá, adaose Melzer, „este bene cá corbu la corbu se scótia ochii.“ Adeca atátu padurarii cátu si ómenii celi mai credentiosi ai lui Melzer era totu romani, cá si Horia, Closca si Crisianu, si cá toti celilalti, carii se sculasera pentru libertatea poporulu d'in jugulu celu mai barbaru alu sclaviei. Melzer mai recomandá lui Kray, cá pentru ascurarea resultatulu, si spre a fi in ajutoriu padurariiloru*), se tramita unu despartimentu de ostasime in pólele muntiloru si se o asiedie la unu satu mai apropiatu, de unde se le fia mai indemana a patrola prin pregiuru. Invoinduse Kray si Melzer asupra planulu, acesta chiamá apoi la sine pe siepte romani d'in comun'a Albacu (Nagy-Aranyos), carii cunoscea prea bene aceli munti si regiunile de prin pregiuru, éra de Horia inca se potea apropia mai usioru, pentrucá acestia fusesera amicii lui.

Aceli siepte romani castigati de Melzer pentru cá se'si vendia sangele propriu pe bani de auru, convenira cu totii la loculu numitu Gur'a-Rezei, unde consultanduse mai antaiu asupra essecutarei planulu, plecara apoi cu totii la munte. Sambata in 25. Dec., adeca in dio'a de Craciunulu nou, Kray espedá spre munti unu despartimentu compusu d'in regimentulu alu duoilea secuiescu de pedestrime sub comand'a locutenentelu primariu Vaida, si d'in regimentulu

*) Ungur. Topánfalva.

*) Carii in muntii apuseni portá nume slav. de gornici, gvornici, dvornici.

de husari numitu alu ducelui de Toscana, sub comand'a locutenentelui secuui Ienei. Acestu desparțimentu era destinatu că se ajute la essecutarea planului celoru siepte tradatori. A trei'a di, adeca in 27. Dec., aceli siepte spioni ajutati de ninsórea prospeta, dederă abia in urm'a lui Horia și Closca. In distantia adeca camu de una óra tradatorii apucara pe altu romanu, anume Nicolae Cristea, carele era pusu de custodia d'in partea nefericitiloru conducatori, pentru că se le spuna, déca cumuva li se apropie vreunu pericolu. Celi siepte insi apucandu pe acestu Christea, parte prin amenintiari, parte prin promissiuni că n'are se i se intemple neci-unu reu, in fine ilu induplecara că elu se descopere loculu celu ascunsu unde petrecea Horia și Closca. Intre celi siepte romani, Onutiu Mateiu, Stefanu Trifu, Iacobu Neagu și Dumitru Neagu armati fiendu cu puscii, au mersu inainte, éra celilalti trei remanendu mai inderaptu, mergea pe urm'a lor.

Tradatorii aflara pe Horia și pe Closca aprópe de coliba, siediendu la unu focu mare, sub unu arbore pe diumetate scorburos. Apropienduse tradatorii, Horia 'i salutà si primí că pe amicii sei si 'i intrebà, déca au venitu cumu-va la venatu. La acésta ei respușera: La venatu amu venitu, pentru că trebue se venamu pe sam'a ostasimei, inse n'amu datu de nimicu. Dupa acestea tradatorii invitati chiaru de Horia, siediura pe langa focu, si anume duoi langa Horia, éra alti duoi langa Closca. Atunci acesta, adeca Closca, 'i intrebà, că ce se mai aude prin sàtu. La acésta respușera cei siepte, că au datu mari nevoi preste ómeni, că satele aru fi inghiesuite de ostasi, si că poporului nu 'ia mai remasu altuceva, decâtu a lua lumea in capu. Audiendu acestea Closca incepù se injure adaogèndu: Las' numai, că'i vomu curatí noi pe ei si 'i vomu da dracului. Intr'aceea se apropiara si celi-lalti trei romani la loculu celu fatale. In acelu momentu vediendu Onutiu Mateiu si Stefanu Trifu apropiarea celoru trei, unulu apucà de gùtu pe Horia și celalaltu pe Closca, ii tranțira la pamentu, si apoi ajutati de celi duoi si de celilalti trei ajunsi la locu, se apucara se'i lege. Intre acésta lupta s'a intemplatu, că Horia scotiendu d'in sinulu seu unu pachetu de scrisori (eine Hand voll Papier) le aruncà in focu, fàra că tradatorii cari'i legà, se'lu fia potutu impede. Ce voru fi contienutu acelea scrisori? Fost-au ele restulu de acte d'in multele processe de ale romaniloru? Fost-au correspondentie secrete? Acestu prepusu d'in urma a intratu in capetele scriptoriloru neromani, cari nu credu că adevèratii urditori ai revolutiunei aru fi fostu acesti trei romani, ci ei cauta pe urditori airea, inca si in Russi'a. Mai antaiu inse ar trebui se probedie cineva, că Horia și Closca voru fi sciutu atàta carte, in càtu se fia in stare de a porta correspondentie politice si militare.

Dupace acei siepte tradatori legara pe comandantii romanesci, in care tempu Horia tacea, éra

Closca injurà, ii dusera de acolo curendu la una coliba pecurarésca, pentru că nu cumu-va se dea preste densii alti romani si se'i scape d'in manile lor. De acolo tradatorii inscientiara pe oficiarii Vaida si Ienei, apoi dupace ajunsera la ei patrólele de soldati, detera pe Horia și Closca in manile acestora. Horia și Closca avusera duoe puscii si duoe lance, éra Closca mai avea si duoe pistole. De aici se pôte inchiái, că déca ei nu aru fi fostu surprinsi cu perfidia de connationalii si chiaru de amicii proprii, aru fi fostu in stare se'si mai apere viéti'a, in càtu se'i coste fòrte scumpu pe tradatori. Neci cai, neci alte scrisori, neci bani nu s'au aflatu la comandantii tradati, numai la Closca se aflara siese fiorini, éra dela Horia mai luara una traista (canistru) de piele, ceva prafu de pusca si glontie, una pungulitua, in care a fostu sigillulu seu si céra roșia. Mai tardú se mai aflase la unu altu romanu prinsu una alta traista a lui Horia cu siepte bucati de acte de processu.

Escort'a ostasiésca ajunse la Abrudu cu captivii numai a patr'a di, adeca veneri in 31. Dec. pe la amiedi. De aici se vede, că bietii conducatori nefericiti ai romaniloru se ascunsesera departe de orice societate si locuintia omenésca susu in munti si codrii neamblati.

Acestea date istorice despre prenderea prin tradare a lui Horia și Closca sunt culese d'in câteva documente autentice si anume d'in raportulu vicecolonelului Kray ddt. Abrudu 31. Dec. 1784 adresatu comandantelui dela Alb'a-Iuli'a; d'in marturisirea protocolaria a padurariloru Onutiu Mateiu si Stefanu Trifu, depusa in 12. Ian. 1785, d'in raportulu comunu alu gubernatorului si alu supremului comandante d'in Sibiu ddt. 11. Febr. 1785, substernutu imperatului, in fine d'in naratiunea lui Ignatiu Melzer, archivariu pensionatu dela tribunalulu montanistieu, filiu alu acelu Antoniu Melzer, carele a datu lui Kray planulu cumu se prenda pe comandantii romanesci. Ignatiu Melzer adeca a tienutu mente cele audite dela tateseu, avea si unele documente despre revolutiunea romanésca, pe care le a datu dlui Szilágyi. Vedi si actele câte amu publicatu noi despre rescól'a lui Horia in „Transilvania“ Nr. 24 d'in 1869 si Nr. 1 d'in 1870.

Pre candu adusera pe Horia și Closca in Abrudu, multime nenumèrata de ómeni essise inaintea loru că se 'i védia. Cu acea ocaziune pop'a Ioanu Crisianetiu d'in Bistra numitu si Hagíu, adeca santitu, pentru că fusese la Ierusalimu, omu cá de 56 de ani, standu in piatia inaintea casei unde se schimba auru, incependu se injure pe unguri cumu 'i venea la gura, le dîse intre altele: „Éta aici este Horia pe care voi unguriloru l'ati doritu asia multu, acuma 'lu poteti imbucua si manca de viu.“ Atunci una femeia de unguru anume Rebeca lui Stefanu Király nascuta Szapanosi, respunse popei d'in Bistra: „Ba se vîlu mancati voi pe Horia, ca regele vostru au fostu si voi l'ati denumitu pe elu.“ La acestea dîse pop'a: „Luati-ve sèma voi unguriloru

pentruca peste pucinu veti vedea ce se va intempla cu voi." Se intelege de sine ca asupra acestui preotu inca s'au cerutu pedépsa de mórte.

In cercetarea preliminară ținută la Abrudu, Horia și Closca marturisira in unanimitate, că in adeveru ei au fostu prinsu in modulu aretatu mai susu, éra mai departe spusera ca ei au voitu se siedia ascunsi in padure numai până candu li se voru tramite bani dela comun'a lor, pentru că se póta calatorí la Vien'a. D'in raportulu gubernaroriului baronu Bruckenthal transmis la imperatulu ddtó. 5. Ianuariu 1785 aflamu, ca v. colonelulu Kray au luat elu in-susi pe Horia in cercetare, ca inse acesta nu au voitu se 'i marturísésca nemícu ce s'aru fi ținutu de lucru. (Im vorläufigen Verhöre, das der Oberstlieutenant Kray, zu welchem er (Horia) zuerst gebracht worden, mit ihm abgehalten, hat er sich in nichts zur Sache dienliches einlassen wollen.)

Vice-colonelulu Kray avendu prinsu pe Horia și Closca, inca d'in 31. Decembre demanétia la 9 óre, adeca înainte de a si ajunge captivi la Abrudu, au si inaintatu raportu stafetale cátra imperatulu, scriendu pe cuverta: Auf das allerschleunigste im Trab zu befördern, expedirt den 31. Dec. 1785 Früh 9 Uhr. Si totusi acésta estafeta ajunsse la imperatulu in Vien'a abia in 10. Ianuariu, adeca in 10 zile. Primindu imperatulu scirea, indata in aceea di scrise comitelui Pálffy la Buda că unu lucru de mare bucuria.

Alu treilea comandante românesc, adeca Georgie Crisanu in urmarea spargerei óstei romanesci d'in Zarandu au scapatu cu viétia si s'au trasu in ținutul comunei Lupsí'a, unde au statu ascunsu până pe la finea lui Ianuariu; atunci inse popa Moise d'in Carpenisiu orbu de unu ochiu, ajutatu de conlucrarea mai multoru romani, descoperí loculu ascunsu alu petrecerei lui Georgie Crisanu si 'lu tradá maiorului comite Pückler, care tramitiendu patrula numărósa in comun'a Mogosiu, acolo prensa pe Crisanu si in 30. Ianuariu 'lu adusera la Abrudu, de unde apoi fu transportatu si elu pe urm'a lui Horia și Closca la Alb'a-Iuli'a, unde acesti doui comandanti se aflau adusi inca d'in 2. Ianuariu si detienuti, anume Horia in inchisórea de suptu pórt'a cea noua, éra Closca suptu pórt'a imperatului Carolu. Pe Crisanu l'au inchisu in casemat'a de suptu straja.

Se scie ca imperatulu pusese pe capulu fiacarui comandante românesc câte 300 galbeni imperatesci, éra dupace primí scirea despre incaptivarea lor, scrise vice-cancelariului comitelui Pálffy in 14. Ianuariu, ca acei 600 galbeni, pretiulu capeteloru lui Horia și Closca, se dispuna a'i numera indata la cei 7 tradatori, preste acésta se'i declaré de ómeni liberi de orice servitiu iobagescu, éra padurariului Melzer se'i numere separat 100 galbeni. Afara de remunerarea celor 7 fradatori romani d'in comun'a Alba si a lui A. Melzer, s'a dispusu si decorarea cu medalia de auru a protopopulu neunitu d'in Abrudu, anume Iosifu Adamoviciu, pentru meritulu că elu in 19.

Novembre a presu in ținutul Abrudului pe unu capitanu românesc, anume Ursu Uibar, pe care apoi ungurii pe temeinlu sententiei esite dela tribunalulu Albei inferióre l'au trasu in tiépa in 25. Nov. la Alb'a-Iuli'a, candu au taiatu capetele si la alti trei romani, anume Toma Singateanu, Vasilie Munténu si Savu Munténu, éra pe Iacobu Munténu si pe Martinu Irimie ian frantu pe róta, si in fine pe unulu Mihocu până a nu'lu omorí formalu, 'lu taiara in patru bucati, pe care apoi le spendiurara la patru locuri.

Guberniulu provinciale in cointielegere cu Tesaurariatulu aflá cu cale a impartí acelea remuneratiuni cu tóta solennitatea posibilă, éra ducerea la indeplinire o comisse commissariului guberniale Mich. Bruckenthal. Solennitatea se intemplá la Zlatn'a sambata in 5. Ianru, că in di de marturíá (tergu de septemana), dupăce mai antaiu s'a publicatu in tóte partile, pentru că ómenii se alerge si se vedia ce onóre si remuneratiune se face acelora carii vendu sangele propriu. Multi ómeni au fostu adusi cu forti'a, nu numai d'in comitatulu Albei si alu Hunedorei, ci si d'in altele; d'intre protopopi si preotime au trebuitu se assiste fórté multi. In midiuloculu piatiei se facuse una baraca (siopronu) de lemn, de una lature coperita cu frundiariu de pinu (bradu), pe acesta pusu unu covoru, éra pe acésta portretulu imperatului. In midiuloculu baracei pe una mesa coperita cu covoru (tapetu) frumosu se vedea trei farfurii (taliere) de argentu, pe unulu era siese sute de galbini, éra pe alu duoilea medalí'a de auru destinata pentru protopopulu Iosifu Adamoviciu, éra pe alu treilea stá diplomele asia numite manumissionali, prin care celi siepte tradatori era eliberati d'in sierbitutea, pentru a carei sfarmare se sculasera cei tradati.

Acea parada s'a inceputu pe la 9 óre demanétia si a ținutu până spre amiedi, pentruca poporulu a fostu chiamatu in cete la mesa, spre a vedé totu si a se informa despre tóte, apoi esia fiacare pe alta parte a baracei. De ambele parti ale mesei stá patrula ostasiésca, supraveghiata de capitanulu Richard, éra pe piatia ostasimea stá in parada. Pe la 11 1/2 óre vení comissariulu Mich. Bruckenthal insocitu de br. Gerliczi directoriulu primariu dela montanistica, éra inaintea lor multime de popi romanesci, dusi cá in triumfu rusinatoriu, si in urm'a lor oficiarii militari si camerari.

Ocupandu comissariulu Bruckenthal loculu seu, mai antaiu dispuse a se perlege respectivulu rescriptu imperatescu, dupa aceea ținú cátra poporu una cuventare in limb'a romanésca, pre cátu o potea elu vorbí că sasu, éra apoi chiamandu inaintea pe protopopulu Iosifu Adamoviciu dela Abrudu, ilu apostrofá dicéndu'i: „Mei Iosife Adamoviciu!“ apoi vorbindu'i mai multe totu cu mei si tu, in fine demandá unui bietu de cancellistu (cópistu) guberniale anume Dévai, că se 'i acatie medalí'a la peptu, ceea ce se si intemplá intre detunetu de trescuri, sunete de tobe si trompette. Protopopulu decoratu multiamí

precumu sciù mai bene, si promise in tôte supunere neconditionata. Dupa acesta fusera chiamati ceilalti in ordine, spre a fi remunerati precumu se aratà mai susu. Dupa finirea acelei solennitati M. Bruckenthal éراسi mai vorbi ceva pe scurtu, éرا dupa aceea tóta cet'a cea numerósa a preotiloru merse la baserica, escortati inse de càtra unu despartimentu de husari, éرا adunarea se respandí între sunete de musica si între strigatul functionariloru: Vivat Josephus Secundus.

Fininduse servitiulu dumnedieescu, preotimea trebuí se merge éراسi la comissariulu Bruckenthal, care le tienù de nou unu discursu destulu de copiosu, dascalindu'i fórté seriosu, cumu au ei se se pórté cá preoti.

Se intielege cá tradatorii lui Crisanu nu au fostu remunerati cu acea ocaziune, pentru cá ei abia 'lu vendusera numai inainte cu una septemana, si asia pentru acestia s'au luatú dispositiunile necesarie mai tardíu.

Despre modulu cumu a fostu essecutata sententi'a de mórté asupra celoru dnoi comandanti Horia si Closca, cumu Crisanu isi luase elu insusi viét'i'a, cumu au mai fostu pedepsiti inca si altii cu mórté, cumu au scapatu cu viét'ia câteva sute de insi numai in urmarea severelorú interdictiuni venite dela imperatulu, cá nobilimea ungúresca se incete dela atàta sete de sange; despre tôte acestea vomu mai conversa in altu Nr., pentrucà ele merita a fi tractate in unu capítulu separatú.

G. B.

Dictionariulu si Glossariulu societatei academice romane.

Acestea duoe opuri scientifice voru fi, dupa judecat'a barbatiloru competenti in materia de lexicografia, cele mai maretie, mai grele de a se elabora, inse si de cea mai mare valóre, d'in tôte opurile scientifice, originali, câte au vediutu lumin'a in limb'a romanésca pàna in dio'a de astadi. Adeveratu cá acésta carte a cartiloru va costa bani multi, ea inse totu nu va costa neci atàta, càtu costa de ess. intretienerea unui corpu de armata pe una singura di, éرا candu va fi ajunsu in manile natiunei, valórea intrinseca a dictionariulu va cumpaní mai multu decâtu unu corpu si duoe. Adeveratu cá neci una carte romanésca originale nu a fostu supusa la una critica atàtu de aspra, inversiunata si chiaru hostile, precumu a fostu supusu dictionariulu societatei academice indata dela esirea in publicu a antaiulu fasciclu, pentrucà s'au aflatu chiaru si d'entre membrii societatei academice, carii au avutu intru nimicu a condamna formalu mai totu ce produsesera dd. Laurianu si Maximu in acelu fasciclu, de unde au si urmatu conflicte inca si in sesiunea d'in anulu trecutú. Cei carii voru perlege Annalile societatei academice d'in anulu 1871, voru afla óresi-care urme ale acelorú conflicte, care durasera vreo 12 dile; éرا

cei carii au urmaritu criticele Albinei, publicate asupra intregéi activitati a societatei academice, voru potea se inchiaie cá lucrulu va fi decursu si in sinulu aceleia, buna óra cumu a decursu prea de multe ori in sinulu academiei magiare, totusi nu asia, precumu s'a intemplatú in Portugalli'a, unde academi'a scientifica in 20 de ani abia a fostu in stare se publice trei séu patru litere d'in dictionariu, si in Franci'a, unde dictionariulu academicu abia fu elaboratu si publicatu in patrudieci de ani. Pàna si unele d'in acelea folie bucurescene, care se potú considera numai cá nesce apparitiuni efemere, de joi pàna mai apoi, conduse de unii negutiatorasi carii nu avea alta ocupatiune, si de nisce studenti de aceia se credu omnisciutori, incepusera a se infla si a lua la critica unu opu, pe care, bine se ne insemnamu, neci unulu d'in ei nu apucase a'lu vedé cu ochii. Tocma d'in aceste cause inse este interessantú a sci, cumu a inceputu a primí publiculu romanescu primii fascicli, carii au esitu d'in Dictionariu si Glossariu. Publiculu le-a primitu asiá, cá pàna in $\frac{18}{30}$ Martiu a. c. s'au vendutu d'in ele de lei noi 3700, dicemu: trei mii siepte sute, séu circa preste 1800 de fiorini val. austriaca. Acésta cifra o avemú dela mana autentica. Se cuvene a insemna la loculu acesta, cá pàna in $\frac{18}{30}$ Martiu abia esisera 3 fascicli d'in Dictionariu si 3 d'in Glossariu.

Acesta fu respunsulu datu de càtru publiculu romanescu la lucrarile commissiunei lexicografice si la tôte criticele cu care a fostu ataeata aceia in cursu mai bene de unu anu. Scimu si noi cá voru fi multe de criticatu in acelu Dictionariu si in acelu Glossariu. Dara déca nu ar esí nimicu inca in vreo 20 de ani, ce amu fi avutu de criticatu? Petele in sóre, bolt'a ceriului, adencimea marei. Se multiamimu lui Ddiu, cá esse una carte, la care au se'si tocésca penele mai multi, atàtu critici competenti, càtu si criticastrii nechiamati. Atunci e tristu si rusínatoriu pentru literatur'a unei limbe, candu essu in trena carti atàtu de reu scrise, in càtu si criticulu celu mai benevoitoriu si totu-unadata ageru, cauta indesiertu vreuna idea, sententia séu passagiu de criticatu, pentrucà totulu este mai pre diosu de ori-ce critica.

Recunóscemu si noi cá comissiunea lexicografica merge dupa unu metodu radicale, si cá ea in càtu-valucra pentru generatiunea venitória; dara rogu-ve, ce au facutu strabunii nostrii inainte cu trei sute de ani, candu au inceputu a traduce si a tiparí mai antaiu carti in limb'a daco-romana? Au lucratu pentru generatiunile care au urmatu dupa densii, pentrucà indílele loru acelea carti basericesci romanesci strabatea numai cá de raritate prin monastiri si la clerulu seculariu. Si ce au facutu mai multu parentii nostrii, candu au inceputu mai antaiu se scria limb'a cu literele latine adoptate de multu mai de tóta Europ'a luminata? Unde era publiculu loru pentru asemenea carti. Au nu avemú probe autentice, cá inca si între anii 1850—1860 s'au interdísu si afurisitu literele la-

ține? Si cine ar fi crediutu că va veni vreuna-data unu regimu absolutiscu (Oct. 1860), că se ne întrebe, déca si cumu voimū se ne cultivamu limb'a cu litere latine, pe ce cale, cu ajutoriulu carei sisteme dorimū se ne apropiemu de Europ'a luminata? Si cumu s'a întemplantu, că tocma pe atunci se venia unu Alessandru Ioanu I. (Cusa) si se dica: Prea pucinu imi pasa de sistemele vóstre, voi literatiloru, sistem'a o veti afla mai tardíu. Eu sciu un'a si buna: De adi incolo neci unu functionariu publicu alu tiei mele se nu cutedie a scrie altu-mentrea, decâtu cu litere latine. S'a disu si s'a facutu cu rapediune in adeveru surprindietoria. Injurá betranii de cruci si de vangeli; inse 2—3 ani si ei au amutitu.

Alessandru Ioanu I. nu a dísu: totu-odata ve demandu că se purificati si limb'a. M. sa nu era omu literatu, atáta inse totu scíá, că cu introducerea litereloru trebuea se urmedie purificarea pe calea cea mai firésca d'in lume. Ea a urmatu si purcede inainte éراسi cu rapediune, la care d'in partea nóstra marturisimū că nu eramu preparati. Rogu pe oricine că se ia amana, de ess. Romanulu d'in 1857—1858, séu Buciumulu care mai tardíu s'a prefacutu in Trompet'a Carpatiloru, si se le compare limb'a de atunci cu cea d'in 1871—72. Se ia inse chiaru Monitoriulu oficiale d'in a. I. si se'lu compare in limba si in stilu cu celu de astadi. Se facea asemenea cu cartile scolastice si cu ori-care altele d'inainte numai cu 10—15 ani. Se asculte si pe oratorii de astadi in camer'a legislativa si se caute cumu vorbea cei dela „Divanulu ad hoc.“ Căta distantia si differentia in unu periodu asia de scurtu!

Asia este, purificarea limbei merge rapede; dara se ne insemnamu cu totii fórte bene: ea merge prea neregulatu. Caus'a este a se cauta nu numai in spiritulu tempului nostru, care face pe ómeni fórte applecati a precipita ori-ce actiuni omenesci, a o lua la fug'a mare tocma si in literatur'a numita asia intru intielesu strinsu, că si cumu in cultivarea limbei inca amu potea alerga cu ajutoriulu vaporului, cu balóne si cu electricitate. Neregularitatea provene inca si d'in impregiurarea că fórte pucini ómeni isi dau ostenéla de a studié geniulu, natur'a limbei romanesci, ci cei mai multi credu că déca s'au nascutu romani, ori déca au crescutu intre romani, ei trebue se cunósca limb'a romanésca d'in fundamentu, fara altu studiu, decâtu una simpla imitatiune. De aici atátea maimutiaríi uneori comice, mai adesea inse demne de critica severa.

Tóta lumea simte si recunósce, că acea neregularitate avea mare trebuintia de unu Regulatoriu. La inceputu se credea că acelu Regulatoriu se va fi aflatu in Societatea academica romana. Intr'aceea dupa 3 ani dela infientiarea ei unii literati si alti semi- si $\frac{1}{4}$ de literati incepura a striga in gur'a mare precumu observaramu si mai in susu, că Societatea academica s'ar incerca se ne faca una limba noua.

Óre face in adeveru societatea academica una limba romanésca noua?

Cu fasciellii cāti au essitu, dinaintea nóstra, noi negamu acésta assertiune.

Apoi dara ce face societatea academica? Éta ce. Cāti-va membrii ai aceleia se apucara se adune, pe cātu ii ajuta modestele poteri materiali ale societatei, nu numai thesaurulu intregu alu materialelui latino-romanescu vechiu, ci si tóte cuvintele de origine séu cunoscuta de straina, séu celu pucinu dubíosa, le definesce, le analizedia, le sucesce, le invertte pe facia si pe dosu, pentru că se le presente dupa originea lor genuina, pre cātu numai permite scienti'a in dílele nóstre.

Asia dara societatea academica aduna tóte cuvintele d'in limb'a vechia si mai vechia, atátu pe celle curate romanesci, cātu si pe celle inprumutate dela altii.

Si ce mai face inca societatea academica?

Ea cauta că se adopte si se ficsedie termini pentru multimea cea mare de obiecte, de idei si cunošcientie, pe care ni le castigamu in tempurile nóstre, si pe care parentii nostrii nu avusera de unde se si-le castige: De unde se ia dacoromanii cuvinte pentru lucrurile si ideile pe care nu le avusera până acilea? De unde? Nu cumu-va éراسi dela popórale slave? Nu cumu-va dela turci si arabi? Séu incai dela germani? Mai incape aici întrebare? Ce facu óre ceilalti literati ai nostrii carii scriu carti, si ce facu publicistii carii scriu in diarie? Se o spúnemu verde: Ei iau cuvintele care de unde apuca, fara neci-una regula, fara alegere. Multime de cuvinte latinesci si francesci pe aceeași pagina ori columna, alaturea cu celi mai grosolani barbarismi slavonesci, turcesci, adesea si nemtiesci si unguresci, uneori acesti d'in urma fara neci-o necesitate, ci éca asiá, séu d'in capritiu. séu d'in nepasare; éra cuvintele latine de multe ori deformate până la grétia*). De grammateca, de constructiune, de sintasse, neci nu mai memoramu nimicu la loculü acesta.

Asemenea neregularitate si chiaru anarchia va trebui se încete candu-va, si noi speramu că ea va inceta éراسi mai curendu decâtu s'a crediutu până acumu.

Ne va dice cineva: Differenti'a intre liimb'a vorbita de poporu si intre aceea la care se adopera societatea academica se arunce fundamentele, este prea peste mesura mare. Noi inse sustienemu că aceea nu este mai mare decâtu e intre limb'a de astadi a literatiloru nostrii si intre limb'a chronicariloru d'in tempulu domniei fanariotiloru, si că ea difere multu mai pucinu de limb'a pe care o numimu si trebue se o numimu vulgara, decâtu difere de ess. limb'a francesca scrisa si vorbita in classile su-

*) Abundintia, in locu de abundancia, Abundo, as, are, si altele nenumerate, care essu chiaru d'in pen'a unoru literati, publicisti etc.

periori ale societatei, de tóte dialectele si provincia-
lismii poporului francescu. Si unde, càtu de susu
stà limb'a scrisa germana (hochdeutsch) de dialectele
Germaniei! Unde stà de ess. Hans Jörgel d'in Ler-
chenfeld alu Vienei si unde limb'a lui Schiller, Göthe,
Herder si una miie alti scriptori germani in totu pu-
bliculu loru.

Intr'aceea eu vediu, cà in locu se fiu indreptatu
numai simplu pe onorabili lectori la lucrarile socie-
tatei academice càte au vedutu pàna aci lumin'a,
m'am demissu la unù feliu de recensiuone, la care
candu apucassem pen'a, nu cugetassem de locu. Tre-
bueam se lassu acestu lucru criticiloru de professiuna.
Voi inchiaia deci cu nescie illustratiuni imprumutate
dela duoi membrii ai societatei academice.

Dupa inchiderea sesiunei anului 1871, dn. Ales-
sandro Odobescu, cá membru nou alu societatei aca-
demice, invitase pentru aceeasi di, 16/27 Septembre pe
collegii sei academici la unu prandiu care s'ar fi po-
tutu numi cu totu dreptulu domnescu. Dn. Odobescu
pe langa eruditiuinea sa ce ar face onóre la ori-care
natiune d'in cele mai lumnate, este si unu barbatu
de multu spirit, cumu si de affabilitate rara. Sciendu
bene cà academicii nostrii era satui pàna d'incolo de
dispute filologice, pentrucà se'i distraga, ii surprinse
cu una gluma d'in cele mai spirituali, compunendu
una lista de bucate in unu dialectu formatu in di-
rectiunea in care credu unii cà pòte se essa limb'a
romanésca dupa càteva diecimi de ani. Acea lista
litografita prea elegantu, o aflà fiacare membru ospetu
langa farfuri'a sa, éra coprinsulu ei erá:

Prandiulu academicu.

Mercuri 15. Septembre MMDCXIV. U. C.

Vinu-arsu de anicetu (rachiu de Anisette).

Sorbitiune cu Scriblete (supa cu stelisióre).

Vinu perunctu d'in Insulele-Fortunate (Madera).
(Vinu unsuros de Madera).

Fame-stimuli varii (felurimi de mezelicuri).

Siluriu munitu cu astaci fluviali, in condimentu
de sinape (Som preparatu cu raci de rîu cu sosu de
mustaru).

Vinu albicante perenniu alutense de Acidav'a,
(vinu vechiu albu de Dragasiani).

Lumbu bubalicu intinctu in cremore, cu bacce
e turberculi leguminose. (Muschiu de bou muiatu in
smantana, cu morcovi si cartofi.)

Vinu nigru de Burdigala (Sanctu-Iulianu). (Vinu
de Bordeaux.)

Coturnici cu pulce venatorica, abstrudi in pla-
centa foliacee. (Potarnichi fripte venatoresce in fôia
de placinta.)

Potione congelata de modu romanu, (apa rece).

Melungine rubre cu farcimine de minutale, (pat-
lagele rosie cu meruntaie de pasere).

Copsa de ariete in verubi torresa, (còste de ber-
beci tavalite in pesmeti).

Acictaru de olere, condita pre usu Athonicu,
(unu feliu de salata cu otietu si untu-de-lemn).

Vinu campanicu spumosu, (Silleriu. Siampania).

Casiu induratu de Batavi'a, (cascavalu de Ba-
tavi'a).

Vesice fermentate pre ratione germanica, (gogosi
nemptiesci).

Biscopte lactantie glaciate, (piscoturi cu lapte si
inghiatiata — charlotte-russe).

Canistru multipomariu, (castronu cu pòme).

Pepene Cantaliense, (pepene cantalupu). Vinu
appianu Bastarnicu (Tocaiu), vinu ungur. de Tokay).

Conditure melimerarea e prunaria, (compotu de
mere si de pere).

Confapte saccharine, (cofeturi zacharisite).

Licure bellaria de Bromelia, (beuture de Oland'a).

Nu se pòte spune ce ilaritate produsse si ce
distractiune facu acea lista membriloru ospeti ai do-
mnului Odobescu, in càtu eu credu cà acea séra va
remanea multu tempu in memori'a membriloru aca-
demici carii au participatu la acelu ospetiu. Ce se
vedi inse, aduo'a si a trei'a di unele foisióre d'in ca-
pitala acaparanduse de acea lista, o luara in seriosu,
si apoi tienete la critice si persiflagiuri. Intr'aceea
nu trecu prea multu, pàna ce unu altu membru alu
societatei academice, adeca dn. Vasile Alessandrescu-
Urechie, facu pe acelea foisióre cà se le tréca pen-
tru atunci ori-ce mancarime de critica si bajocura.
Acestu membru care éراسi, pre càtu este de seriosu,
pre atàta scie se desvolte schintei d'in spiritulu seu
la ocasiuni cà si cumu a fostu. acea, isi propuse a
scòte cuiu prin cuiu, compunendu adeca alte liste de
bucate in limb'a vulgara a bucatariloru si bucatares-
seloru d'in capitala. Éca si acelea liste:

AFERIM LA MOSAFIRI!

Stomahicale.

Masticu.

Sacàzu.

Basamacu.

C i o r b e.

Ciorbă de iafcale la ciorbalăcu.

Potrôce de a-valma.

Borșu cu zarzavaturî.

Komandarie de polobocu.

M e z e l i c u r i.

Caltaboșu de Tarigradu.

Chiorbalik de Ianina.

Stakoși, midii și stridii.

T r u f a n d a l e.

Barabule în halatu.

Bambe cu tarhonu.

Iahnii gătite cu cervișu.

Ciulamă de zeifetu.

Paceă de musafirlik.

Gheveci cu filonichia.

Musacă cu calabalik.

Sarmale cá iaurtu.

Kioftele tăvălite.
Capamă.
Vin de Palicarî.

K u s k e b a k u r î.

Kuşkebak de tarhon.
Salată de Barlaboiu.

Z a h a r î t a l e.

Pilaf.
Baclavă.
Halvâ de Indirné.
Çataif ibrişimu.
Caimak de la kir Penciu.
Sarailiâ de Saraiu
Bogaci cu fisticî.
Ciurekî cu susaiu.
Cozonaci la calîpu.
Simiţi gogoşaţi.
Dovleacu.
Rahatlocumu.
Mistopide.
Braga de la kir Iani.

P u r i c a l e.

Kurmale în coşu de zarnakadele.
Limonî zaharisite.
Razakiî.

În totă vremea ziafetului, Meterhanele voru ţurhul. érá musafirî eugenistî voru căpăta scobitorî şi feligene la lumin'a masalaleloru.

Una fracţiune din academiă, voindu a se pronunţa între list'a de bucate a primului ospetu şi list'a celui din urmă, a cerntu consiliulu bucătăresei sêle şi ea i-a propusu una, care nu numai este mai de sărăciă, dér care pare a avea şi multă oportunitate:

Slibovitz.

S u p e.

Supă de flekerl.
— de nudel.

M e z e l e.

Varmewiurst.
Slănină.

A n g h e m o f t u r î.

Anghemoft de sărăciă.
Anghemoft de iepure.
Papricaşi.
Sdrasti.

F r i p t u r î.

Sniţel cu compotu.
Rosbraten.
Calbsbraten.
Svainbraten.

D u l c e.

Crapfen.
Strudel.
Bohmische talken.
Buterteig.

Faţă cu atâtea liste de bucate dise romane, Journal de Bucarest mai publică şi list'a de bucate, éráşi pentru români, a d-lui Hugues.

— Acum, acum litteraţilor de la foiţe şi de la foi, sê miî daţi pe foi pe cei cu asemenea foi. . .

Bine, dérú cându avévomu şi liste de bucate românesce, care sê placă fratelui Costinescu de la Românulu şi se nu facă nici pre fratele Basarabescu de la Poporulu sê-şi întorcă nasulu cu dispreţu că de la lista cea cu Racce tubercule?" Inform.

De atunci încóce nu mi s'a intemplatú că se vediu si alta concurrentia de liste gastronomice in diariile romanesci, si se pare că cei pacaliti au cunoscutu abia, că list'a dlui Odobescu fusese numai unu feliu de dresu in bucate pentru acea petrecere amicabile d'in 13/27 Septembre. S'a vediytu inse altuceva in Column'a lui Traianu d'in a. c., adeca unu persiflagiu titulatu Orthonerodia, presentatu in forma de comedia, n care latino-man'fa e pusa alaturea cu galloman'fa, si amenduoe combatute cu arm'a satirei. Federatiunea află, că acea comediora nu ar avea locu intr'unu diariu seriosu cumu e si Column'a lui Traianu. Dara gusturile sunt diverse. Ce mai sci, póte că d'in astu-feliu de jocarîa poetica se se nasca mai tardíu si una critica seriósă si in adeveru scientifica, pe care se o afle si ómenii seriosi demna de attentionea lorú, precumu n'au afluatu pe acelea esite in Iasi, care presupunu că filologii romani déca voliescu a studie, vorbi si scrie bene limb'a românesca, au se învetie mai antaiu tóte limbele Asiei, antice si moderne, se caletorésca până pe sub muntele Himalaya, precumu facu unii literati magiari, in interessulu limbei lorú, si numai dupa aceea se se apuce de grammateca si de dictionariu. Limb'a elina are espressionea *Μαροσόροφος*, care in limb'a nóstra si in alte limbi mai multu analitice decâtu sintetice nu se póte traduce cu una singura espressione. Nu ar fi vreunu lucru placutu, candu unii literati de ai nostrii aru da romaniloru ocaziune de a se folosi de acésta espressione in limb'a lorú. Acela care voliesce se critice cu bunu resultatu pentru limb'a si literatur'a nóstra, trebue se lase ori-ce jucarîa la o parte, se se si ferésca de ori-ce pedanterîa, si in fine déca afla ceva reu, neregulatu, póte chiaru periculosu in vreuna scriere, se fia in stare de a spune si arata in modu positivu ceea ce este bunu, regulatu, priintiosu, pentrucă in casulu contrariu i se va potea dice cu totu dreptulu: Dic Zoile melius, fac Zoile melius; ba i se potu plesni preste capu alte si alte epigramme ardiatorie de a le lui Martiali adressate domnului Zoilus, séu cumu ii dicu ardelenii, Zorila.

Dupa scirile mai d'incóce pe care le avemu dela Bucuresci, commissiunea lexicografica continua lucrările sale barbatesce, si se spera că până pe la finea anului, aprópe diumetate d'in Dictionariu si Glossariu va vedea lumin'a, prin urmare literatorii, literatii chiaru si dilettantii nostrii in filologia, voru avea substratu de ajunsu pentru criticele lorú. Dara pentru că se póta cineva critica vreunu opu, trebue se'ln aiba mai antaiu d'inaintea ochiloru sei, éra a'lu avea ilu póte, déca 'lu va cumpara.

G. B.

Colectiune de diplome

d'in diplomatarium comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe români (valachi).

(Continuare.)

1377. 19. Nov. App. D. Tr. T. III.

Privilegiu alu regelui Ludovicu I., datu districtului numitu Brasso. Sub conditione că brasiovenii se edifice in muntele Tidiricu una fortaretia noua cu spesele lor, si se talia padurea de prin pregiulu acelu munte seu pétra (Lapis), regele se involesce, că comunele d'in districtu câte s'au tienutu pâna atunci de cetatea Brassiovu, se remana annecsate si pe venitoriu la aceea. Intr'aceea regele Ludovicu I. mai promitte in acelu privilegiu, că déca va pune elu man'a pe Tiér'a muntené-sca, adeca déca o va potea subjuga, atunci vam'a care se platea la arborele rosiu, se va plati in vecinatatea fortaretiei celei noue. Pâna atunci inse brasiovenii se nu platésca vama airea, decâtu numai in Brasiovu. In fine regele adaoge că-si pastredia siesi dreptulu de a numi la nou'a fortaretia că si la castrulu dela comun'a Heltciu, comite, jude si castellanu, seu unguri seu nemti, éra candu s'ar intempla, că judii sei se merge pe la sasii d'in scaunulu (districtulu) Brasiovlui, atunci acestia se fia obligati a'i da câte unu prandiu, una cina si cate unu calu in pretiu de duodecie de florini*).

1377. Datum Zoly in festo beatae Elisabeth. — Ludovici Regis privilegiales Saxonibus sedis Brasso-viensis concessae, vi quarum idem Rex ide, quod iidem promisserint novum Castrum in lapide Tydrici propriis expensis extruere, ac silvam ibidem incidere, ideo villas Wajdenoh, Novacivitas, Rasnow, Wolkaa, Cydinis, Mergenburch, Mons S. Petri, Villa nucum, Rutaripa, Heltiven, Monsmellis, Brigondorf, et Tortalen vocatas, anteaque Civitati Brasso annexas, in futurum quoque eidem civitati annetit una cum campo Turchan vocato. Item promittit, quod si terra transalpina ad manus regias devenierit, tunc tributum, juxta ruffam arborem proveniente, circa ipsum dictum novum castrum exigi faciet. Eo usque autem, donec id fiet, promittit, quod saxonos sedis Brasso-viensis nullum alias tributum, nisi in ipsa Brasso-via solvere tenebuntur. Reservat tamen idem Rex sibi jus pro lubitu suo sive Hungarum, sive Teutonem constituendi in Comitem, Judicem, et Castellatum dicti novi castrum Heltwen. Insuper adjicit Rex, ut quando Judices sui ad ipsos saxonos sedis Brasso-viensis venire contingeret, tunc unum prandium, unam coenam, et unum

*) Asia dara cu acestu documentu se constata de plinu, că regele Ludovicu inca si pe la an. 1377, adeca tardiu dupa mórtea lui Vladu I. domnu alu Munteniei, in dilele lui Danu II. Basarabu, era prea determinatu a subjuga Tiér'a muntené-sca, de unde érasí esse limpede, că Ludovicu pâna atunci nu o avea, nu o possedea. Se mai cuvene a insemná, că pe atunci se si incepuera bataliile cu turcii. Sismanu imperatulu Bulgariloru se facuse ginere alu sultanului Muratu I., si tradandu caus'a cristianismului si a natiunei sale, luptá cu ai sei in armat'a turcésca, anume in contra romaniloru. Atunci Ludovicu inca crediu, că i va veni fórte bene a subjuga pe romani, carii acumu se aflá intre duoe focuri fórte periculóse. Nomenclaturele comuneloru coprinse in acestu documentu le recomandamu si filologiloru nostrii, pentru că se le compare cu cele de astadi, nemtiesci, romanesci, in parte si magiare.

Red.

equum 20 finos. valentem annuatim eisdem dare debeant.

Ex authographo arch. coronensis edidit Fejér C. D. T. IX. vol. P. p. 158. —

1378. circa 17. Juny. App. D. Tr. T. III.

Privilegiu datu de regele Ludovicu éراسi in cestiune de comerci, pre candu comerciantii transilvani nu prea volia se suferi a veni celi d'in Ungari'a si auume celi dela Cassovi'a cu marfi si mai alesu cu panuraria in Transilvani'a. Ludovicu regulia in cátu va acelea certe negutiatoresci, anumindu locurile si tergurile, la care potea veni ungurenii cu marf'a lor, unde éراسi sunt marginiti, că panur'a se o póta vende numai cu bucat'a (pecia, franc. piece), éra nu si cu cotulu, adeca numai cu ridicat'a, seu cumu se dice in terminu comere. franc., en gros, nu cu merunt'a*).

1378. Datum in Castro Kegeth Dnica. p. p. festum corporis Christi. Ludovici Regis privilegiales ad querelas mercatorum Septem sedium Saxonicalium et de Klusvár ordinantes, ut mercatores de Cassa, et earum partium ad Civitates Clusvár, Albam, Egentin (Enyedín.) Thordam, et ultimo ad Cibinium, cum mercantiis suis pervenire valeant, ubi tamen in foris pannos cum perciis, et non cum ulnis vendendi habeant facultatem, ultra tamen Cibinium in sedibus saxonicalibus cum mercantiis, neque ad montanas Civitates ire queant, „Salvo tamen duntaxat, quod iidem mercatores de Cassa, et alii ad singulas nundinas, seu fora annualia libera et privilegiata, sed ad dedicationes ecclesiarum omnia etiam fora et villas siculorum cum suis mercantiis procedant tute et libere.“ —

Ex originali exscripsit Eder Mm. T. t. p. 529. et exinde.

Edidit Fejér C. D. T. IX. vol. 5. p. 264.

1379. 1. May. App. D. Tr. T. III.

Documentu cunoscutu d'in alte publicatiuni, de mare interressu pentru sasii transilvani, de unde inse romanii inca potu invetia multu.

Sasii d'in cele siepte scaune seu tienuturi ajunesera la mari discordii, certe, processe intre sine. Ludovicu I. taliandu la midiu locu, demandá strinsu primariloru, că conformu vechiului usu alu sasiloru, se adune la unu locu in campu, sub ceriulu liberu, pe betranii jurati si pe una parte a poporului comunu, se si perlega acolo vechile si nouale lor privilegiuri in audiulu prelatiloru si alu baroniloru pe cari i va mitte regele la acelea adunari (că commissarii), si consultandu asupra lor, orice aru aflá in acelea vetamatoriu, se i arate lui, că-ci este fórte appecat'u a le face intru tóte pe volia, a sterge d'in privilegiuri totu ce nu le-ar placea lor, a corrége si a emenda**).

*) De documente precumu este si acesta, se voru interessa mai alesu aceia carii se voru fi ocupandu cu istori'a comerciului si a industriei d'in Transilvani'a si Ungari'a.

Red.

**) A fostu maxima de statu a celoru mai multi regi ai Ungariei si ai intregi politice unguresci secularie, că pe sasii colonisati cu mare scopu in Transilvani'a mai alesu pe la pótele muntiloru, p'intre romani, se i sustiena, se i apere si favoredie d'in tóte poterile si cu totu felulu de midiu lóce. Asiá a fostu acésta, cu prea pucine esceptiuni, totu deauna, incependu dela Geiza si Andreiu II. pâna in dio'a de astadi. Si observati bene, că nu se scie se fia fostu colonii sasesci (hospites teuto-

Ludovicus dei gracia rex hungariae, polonie, dalmacie, etc. fidelibus suis Senioribus, Judicibus, juratis, et Universis saxonibus Septem Sedium partis Transsilvane Salutem et gratiam. Datur nobis intel-

nici) între secui, decâtu numai între romani. Este una minciuna istorica grósa, că ținuturile pe care locuescu astadi sasii, la venirea lor au fi fostu deserte, desolate de locuitori. Istoricii si publicistii sasi, éra dupa ei ungurii si strainii, au repetitu acésta minciuna până acuma de una milie de ori. Nu e departe tempulu, in care se va infunda si acésta. Desertum, i, deserta sunt si până in dilele noastre in mai multe tieri europene; adeca nescé campii (puste), locuite rar sau neci-decuma, ele inse totu se afla in posesiunea si proprietatea comunelor vecine, cumu si in a mai multor proprietari privati. Desertum-iaca este unu conceptu relativu, care se pôte applica până si la unele parti d'in Campi'a transilvana; pentru că vei afla locu necultivat pe distantia de 2—3 miliarie, n'ai dreptu se dice că tóta tiér'a este unu desertum. Ținuturile, locuite de sasi, s'au datu lor spre locuinta numai successive, adeca incetu cu incetisorulu, in cursu de unu secolu si mai bene. Mai antaiu au venitu coloniile d'in Flandri'a, adeca d'in una parte a Belgiului si a Olandei situata spre mare. Intre anii 1001 si 1080 locuitorii acelor tieri au suferitu de calamitatile cele mai mari, de bellu civile, de pestilentia si totu-unadata de essundarea riurilor si de a marei, care innecase mai multe comune si innecase pentru totu-deauna ținuturi intregi. Locuitorii căti au scapatu cu viétia, ajunsi la cea d'in urma saracia si amaru, au fostu constrinsi a lua lumea in capu. Dara ómeni industriosi cumu era ei, au fostu si chiamati si asiediatu parte mare in unele provincii ale Germaniei, până candu a petrunsu faim'a emigrarei lor si la regii Ungariei, carii tocma pe atunci se batea, candu cu imperatorii greci, candu cu celi bulgaro-romanesi, pentru că se se póta intende in Oriente. Partea Daciei ce se numesce Transilvani'a, dedese ocaziune la cele mai multe conflicte. Asia regii Ungariei au luatu refugiu si la sistem'a colonisarei, la care 'iau invetiatu episcopii apuseni adusi in tiéra spre a propaga christianismulu la magiari. Flandrii (astadi se numesce Flamendi) d'in Belgiu etc. imbratiasiasera cu multu mai inainte christianismulu. Cu atátu mai multu avea regii Ungariei si mai virtosu episcopii si calugarii, trebuintia de flandrii. Dupa acestea, pre cātu tempu au duratu expeditiunile cruciate spre resaritu, pe urm'a cavalerilor teutoni s'au mai adusu alte colonii noue germane (hospites) si s'au asiediatu in diverse ținuturi, precumu au si venitu d'in diverse tieri. Dara si de altu-mentrea, prea adessea cere interessulu despotismului, pentru că poporatiunile de nationalitati diverse se se amestece cātu mai tare, pentru că se traiésca totu in ura si urgia unele cu altele. De aici până in dio'a de astadi acea apriga diversitate in temperamentulu, in caracterulu, in facultatile spirituali si in dialectulu, séu mai bene, in dialectele sasesci transilvane, precumu adeca essiste diversitatea si între germanii d'in Germani'a, si la alte popóra. Aceleu differentie era multu mai mari in dilele lui Ludovicu I. Acelu rege inse 'si avea ratiunile sale, pentru că tocma pe sasi se'i impace elu insusi, in locu de a'i irrita si mai multu si inversiuna între sinesi. Pe atunci sasii era cei mai buni catholici, cumu si propagatori ai limbei latinesci, ai latinismului preste totu, in oppositiune cu limb'a grecésca, cu grecismulu; candu d'in contra, magiarii mai neci-unadata n'au ținutu cu vreunu mare zelu la religiunea christiana preste totu si la catolicismu in specie; éra poporulu romanescu castigatu fórte de multu prin calugarii greci, se tienea cu tóte bratiale de baserie'a bisantina, cu limb'a slavona, spre celu mai mare necasu alu regiloru esiti d'in cas'a francésca Anjou, veniti aici dela Neapole.

D'in acestea apoi se explica multime de evenimente care au urmatu mai tardiu in Transilvani'a. De aici si persecutiunile asupra Cneziloru romanesi si asupra romaniloru in genere, cu exceptiune de aceia carii catolisá, séu si de aceia, carii insuffá respectu cu armele.

Red.

ligi, quod diverse discordie, lites, et rixe in vestri medio sint exorte, in quibus remedio regio nitimur subvenire, omnia hec benignitate regia delere, et suffocare, ut in futurum, temporis spacio, sub pacis concordia vos poteritis finaliter comprehendere ad pleniorum vestram fructuositatem, ut ex ea nobis, et nostris heredibus, ac sacre corone ferventius, et studiosius servire valeatis. Igitur fidelitati vestre firmissime regio sub edicto precipimus, quatenus mox cognitis presentibus vos iudices nostri secundum vestram consuetudinem, cum senioribus juratis, et prioribus adjuncta parte communis populi nostri, insimul in campis conveniatis, pro vestro communi colloquio, et ibidem vestra privilegia nova et antiqua recipiatis et perlegatis coram his, quos de nostris Prelatis et Baronibus ad hec vobis destinavimus, ordinationem vestram audiendam et pertractandam, perlectis autem his Nobis cum paucitate nunciorum vestrorum tenorem ipsorum privilegiorum diligenter rescribatis, que omnia benigno animo, ac gravissimo secundum cursum et continentiam vestrarum antiquarum libertatum volumus audire et plenarie expedire, et si aliquid in eisdem vobis contrarium inveneritis, istud in omnibus licitis, et possibilibus in commodum vestrum volumus convertere et meliorare nobis, quod ob respectum verborum informacionis, vel favoris alicujus viventis vestras libertates nequaquam infringemus, sed potius confirmamus vobis, et vestris successoribus, et si inter cetera aliqua sunt nociva, et dampnosa vestre libertati, hoc volumus delere, et emendare, et si aliquis vobis secus dixerit, sibi fidem non adhibeatis, quia hic de nostra intencione non est informatus. Datum in Diosgewor, in festo beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum, anno D. MCCCLXX nono. —

Ex authographo arch. Cibirien. Nat. Sal. —
Fragm. edidit. Schlözer p. 38. 39.

„ „ „Verfassungszustand der Sachsen“, p. 92.

Edidit. Fejér C. D. T. IX. vol. p. 314. —
(Va urma.)

Nr. 98--1872.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a ordinaria a comit. asociat. trans., ținute in 2. Aprile c. n. 1872 sub presidiulu dlui vicepres. Iac. Bolog'a, fiindu de facia domnii membrii P. Dunc'a, I. Hannia, I. Tulbasiu, I. V. Rusu, C. Stezariu si I. Cretiu.

§ 40. Dn. cassariu presentéza conspectulu despre percepte si erogatele asoc. dela siedinti'a lunaria trecuta (5. Martiu a. c.) până la siedinti'a presente. D'in acestu conspectu se vede, cumu-că in decursulu restimpului numitu, s'au incassatu la fondulu asociat. 430 fr. 87 cr. si s'au erogatu 218 fr. 33 cr. v. a. (Nr. prot. ag. 96, 1872).

Spre scientia.

§ 41. Totu dn. cassariu mai presentéza conspe-

ctulu despre starea fondului academiei, d'in carele se vede, cumu-cà numitul fondu are de presente in proprietatea sa sum'a de 4977 fr. 90 cr. (Nr. prot. ag. 97, 1872).

Spre scientia.

§ 42. In nesu cu conspectulu dlui cassariu de sub §-lu precedente 40, se referéza in specialu, despre banii incursi la fondulu asociatiunei dela siedinti'a trecuta pâna la siedinti'a presente, si anume:

a) Prin directiunea despart. cerc. alu Fagarasiului (II), s'au tramesu la asoc., cá superflusu remasu d'in perceptele si erogatele comitetului arang'etoriu d'in Fagarasiu, cu ocasiunea adunarei gen. tenute acolo in 7—8. Augustu 1871, sum'a de 140 fr. si tacsu dela unu membru ord. nou si pentru diploma 6 fr., la olalta 146 fr. (Nr. prot. ag. 78, 1872).

b) Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) s'au tramesu cá tacsu de membrii ord. si ajut. 40 fr. (Nr. prot. ag. 82, 1872).

c) Dela dn. proprietariu in Cricau, Gregoriu Mezei tacsu de membru ord. 5 fr. (Nr. prot. 87, 1872).

d) Cá prenumeratiuni la Transilvani'a pre 1872 au incursu 11 fr. (Nrii prot. ag. 82, 84 si 88, 1872).

e) Cá interese obvenitóriu cu 1. Aprile a. c. dupa cuponii prioritatiloru de drumulu feratu, au incursu 130 fr. in argentu (Nr. prot. ag. 92, 1872).

f) Cá interese obvenitóriu cu 1. Aprile a. c. dupa cuponii obligatiuniloru de statu convertite, a incursu 27 fr. 30 cr. in argentu. (Nr. prot. ag. 92, 1872).

Spre scientia.

§ 43. In nesu cu raportulu cassei despre starea fondului academiei de sub § 41 se referéza despre contribuirile incurse dela siedinti'a presente in favórea fondului academiei, si anume:

a) Prin directiunea despart. cerc. alu Fagarasiului (II) in 2 actiuni dela banc'a Transilvani'a, oferite d'in partea domniloru: Ioane Antonelli si Ladisiau Tamasu, au incursu 80 fr. solviti. (Nr. prot. ag. 77, 1872).

b) Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) au incursu cá oferte 5 fr. (Nr. prot. ag. 82, 1872).

c) Prin dn. docente in Mehadi'a, Nicolae Gram'a s'au tramesu cá oferte 16 fr. 30 cr. (Nr. prot. ag. 91, 1872).

d) Cá interese obvenitóriu cu 1. Aprile a. c. dupa cuponii obligatiuniloru de statu convertite s'au incassatu 8 fr. 40 cr. in argentu. (Nr. prot. ag. 93, 1872).

Se iea spre scientia si domniloru amentiti sub lit. a) li-se esprime prin acésta recunoscienia protocolaria.

§ 44. Se presentéza unu documentu d'in partea cassei, prin carele se constatéza, cumu-cà argentulu incursu, s'au schimbatu cu charthia in v. a., pentru care s'au capetatu 180 fr. 41 cr. (Nr. prot. ag. 94, 1872).

Spre scientia.

§ 45. Se presentéza altu documentu d'in partea cassei, prin carele se constatéza, cumu-cà s'au cumperatu pre sém'a fondului asoc. 2 obligatiuni urbariale trans. de câte 100 fr. un'a, cu sum'a de 160 fr. 50 cr. (Nr. prot. ag. 95, 1872).

Spre scientia.

§ 46. Secret. II referéza pre largu despre lucrurile si decisiunile coprense, in protocolulu adun. gener. cerc. d'in despartimentulu Fagarasiului, tenute acolo in $\frac{8}{20}$. Fauru a. c.

D'in amentitulu protocolu se constatéza, cumu-cà cestionata adunare gen. cerc., intre altele, a luat urmatóriu decisiuni:

1. Sub p. 2. prot. s'au facutu dispositiune pentru castigarea unei odaí, in care se se tienea siedintiele subcomitetului si se se pastredie actele aceluia, si dn. advocatu A. Densiusianu avú bunatate a oferí gratisu o odaia spre acelu scopu.

2. Sub p. 3 se luà decisiune, cá domnii pretori d'in districtulu resp. se provoce pre agenturile comunali degiá infientiate, a raportá la directiunea resp. despre cele efectuate in privinti'a contribuiriloru facunde in favórea fondului academiei.

3. Sub p. 4 si 5 se iea actu despre ofertele facute in favórea fondului academiei, cu care ocasiune, unii zelosi inteligenti romani, prin obligatiuni private s'au deobligatu a solví pentru scopulu intentionatu, câte 150 fr., 100 fr., 50 fr., 30 fr., 24 fr., 20 fr., 15 fr. etc. fia-care amesuratu impregiurariloru sale materiali; atari obligatiuni s'au tramesu pâna acumu incóce dela 13 insi. (A se vedé publicarea numelor respective si a ofertelor deobligatu in Nr. 7 nlu Transilvaniei d'in an. cur. pag. 82. Vedi si § 43 lit. a).

4. Sub p. 6 se ieau mesuri pentru infientierea agenturilor comunali, in acele parti, unde pâna acumu inca nu s'au potutu infientiá, si totu-odata se emitu provocari cátra agenturile comunali infientiate, spre a conlucrá cu totu zelulu, atátu in favórea prenumerarei la Transilvani'a, cátu si in favórea ofertelor, facunde pentru academia.

5. Sub p. 7 se iea decisiune pentru asternerea computulu despre starea fondului juristiloru d'in acelu districtu.

6. Sub p. 8 se emite comisiune pentru censurarea socoteleloru comitetului arangiatoriu pentru primirea membriloru asoc. la adunarea gener. tenuta acolo in 7—8. Augustu 1871. (A se vedea si § 42 lit. a).

7. Sub p. 9 s'au alesu membrii suplenti la subcomitetulu resp. in persónele domniloru I Gram'a, Nic. Densiusianu, Nic. Cipu, Nic. Raceanu si Teofilu Francu acésta alegere de membrii suplenti, fú motivata prin aceea, cá unii d'intre membrii ord. ai subcomitetulu, se afla cu locuenti'a afara de resiedinti'a aceluia, si asia nu se afla in positiune a poté participá regulatu la siedintia, prin urmare, in atari casuri au de a se suplini prin membrii suplenti.

8. Sub p. 10 in locul fostulu secretariu atu subcomitetulu Nic. Dima Petrascu, carele si-a datu dimisiunea, se alese dn. Nic. Densiusianu.

9. Sub p. 12 se defige adunarea gener. cerc. viitoria pre $\frac{3}{15}$ Maiu a. c. la Venetia inferioare. In fine

10. Sub p. 13 se esmite una comisiune insarcinata cu proiectarea unoru statute relativu la infientierea

unei biblioteci pentru despart. resp. (Nr. prot. ag. 77, 1872).

Decisiune. Lucrarile cuprinse in punctele susu-
amintite 1—10 incl., se iau spre scientia cu placere si
totu-odata se exprime recunoscintia, atatu adunarei gen.
cerc., carea prin decisiunile sale, a datu noua dovéda
despre laudabilulu seu zelu, ce 'lu nutresce facia cu
prosperarea afaceriloru asoc. in totu respectulu, catu si
in speciale, acelu domni inteligenti romani, carii prin
acte formali se deobligara a veni si materialmente in
ajutoriuu fondulu academiei.

§ 47. Totu secret. II. mai raportéza si despre
coprensulu protocolulu siedintiei subcomitetulu d'in de-
spartimentulu Fagarasiulu (II) ténute in 24. Fauru a. c.

D'in amentitulu protocolu resulta, cumu-cà sub-
comitetulu, intre alte afaceri curente, relative la consti-
tuirea sa de nou, alegundusi cassariu si controloru sub-
stitutu (p. 1), cumu si relativu la dispositiunile facute
in cauza trameterei incóce a superplusulu amentitu la
§ 42, cumu si a obligatiuniloru private date in favórea
fondulu de academia (§ 46 p. 3), a adusu conclusiun-
ea, motivata si d'in partea directiunei in raportulu seu
d'in 28. Fauru a. c. Nr. 2, cá adeca comitetulu cen-
tralu, se indrumaze pre despartimentele cerc. ale asoc.,
se se tiena disertatiuni d'in economi'a nationale, cu re-
ferire la poporulu romanu etc. (Nr. prot. ag. 79, 1872).

Decisiune. Desi acestu comitetu a aflatu cu pla-
cere d'in protocoalele respectiveloru adun. gener. cerc.,
cumu-cà si pana acumu in cele mai multe despartiem.
cerc., cu ocasiunea adun. gen., s'au ténutu discursuri
in materii relative la economia nationala, cumu si de-
spre alte obiecte de interesu pentru prosperarea si cul-
tur'a poporale, si desi atari disertatiuni se prescriu si
prin regulamentulu asoc. § 5 lit. d) impartasitu toturoru
despartimenteloru, degia infientiate: totusiu, la espresa
dorintia a cestionatulu subcomitetu, se afla indemnatu
a atrage cu asta ocasiune, atentiunea respectiveloru di-
rectiuni cercuali, asupra necesitatiei de atari disertatiuni
populare, si totu-odata ale posfi, cá se conlucre d'in
partele, in cointielegere cu intieligenti'a d'in cercurile
sale, cá ténerea de atari disertatiuni, cu ocasiunea a-
dunariloru gen. cerc., se se introduca si in acele parti
sén cercuri, unde dóra pana acumu nu s'au introdusu.

§ 48. Directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII),
pre langa sum'a de 49 fr. (vedi §§ 42, 43), sumitte
protocolulu siedintiei subcomitetulu d'in 12. Fauru a. c.

D'in coprensulu amentitulu protocolu, intre alte
afaceri curente, (p. 1, 2, 3, 5, 6 si 7), se constateza,
cumu-cà in comun'a Ascileulu micu, s'au infientiatu agen-
tur'a comunale (p. 5). (Nr. prot. ag. 82, 1072.)

Se iea spre scientia.

§ 49. Se presentéza scrisori'a juristulu Aaronu
Hamsea, prin carea aratandu, cumu-cà i s'au conferitu
unu stipendiu de 200 fr. d'in fundatiunea nemuritoriulu
Gozsdu, abdice de stipendiulu avntu dela asociat. (de
150 fr.), pre langa deobligarea, de a face servitia
scripturistice in cancelari'a asociat. (Nr. prot. ag. 85,
1872).

Decisiune. Dupace restulu d'in stipendiulu conferitu
lui A. Hamsea, prin abdicerea aceluia, deveni disponi-
bilu pre an. scol. 187 $\frac{1}{2}$, se decide, cá acelu restu se
se confereze lui Mich. Rusu, juristu in an. II. la aca-
demi'a de aici, carele sub datulu 20. Martiu a. c. con-
cursa pentru accordarea aceluia, inse pre langa deoble-
garea de a face servitia scripturistice in cancelari'a asoc.
(Nr. 86, 1872).

§ 50. Se presentéza scrisori'a stipendiatulu asoc.
Al. Gram'a, prin carea densulu aratandu, cá d'in caus'a
unei bole, fiendu necesitatu a intrerumpe cursulu studia-
loru sale filosofice, totu-odata abdice de stipendiulu con-
feritu d'in fondulu asoc. si se apromite a refundá cassei
asoc., cele doue rate primite d'in stipendiulu anuale, in-
data ce va capetá órecare oficiu salarisatu. (Nr. prot.
ag. 90, 1872).

Se iea spre scientia cu aceea observare, cá re-
stulu d'in stipendiulu devenitu astfelu vacante, se si-
stéza in favórea cassei asoc.

§ 51. Dn. bibliotecariu I. Cretiu presentéza unu
contu despre pretiulu cartiloru procurate pre sém'a bi-
bliotecei asoc. in sum'a de 48 fr. 37 cr. si cere a se
asemná esolvirea aceluia, d'in sum'a preliminata de a-
dunarea gen. pentru bibliotec'a asoc.

Decisiune. Se asemnéza la cass'a asoc. esolvirea
resp. contu sunatoriu despre 48 fr. 37 cr. v. a.

§ 52. Secret. II. referéza, cumu-cà G. Pop'a stud.
in V. ct. la gimn. d'in Beiusiu, cere a i-se dá gratis
actele adun. gener. d'in 1866, cumu si foi'a asoc. pre
an. cur. 1872. (Nr. prot. 89, 1872).

Se decide a se rescrie, cumu-cà comitetulu nu
se afla in positiune a poté satisfácer cererei respective,
cu atatu mai vertosu, cu catu cá pentru societatea
de lectura a studentiloru gimnasiali dela Beiusiu, se
tramete foi'a asoc. gratis, prin urmare dela numit'a
societate póte si respectivulu ceti aceea foia.

§ 53. Dn. canonicu metrop. C. Papfalvi oferesce
in favórea colectiunei numismatice a asoc. un'a mo-
neta de aur, de pre tempulu regelui Daciloru, Co-
tisonu, in pretiu de 3 galb. (Nr. prot. ag. 83, 1872).

Decisiune. Dn. oferente i se exprime recunos-
cintia protocolaria, ér monet'a oferita se preda re-
spectivulu bibliotecariu, spre a se asiediá si pastrá
in colectiunea de pretiositati a asoc.

§ 54. Secret. II. presentéza urmatóriele opuri,
daruite de auctórii resp. in favórea bibliotecei asoc.
si anume: a) Opulu intitulatu: „Cursu de practic'a
gradinaritulu si de economi'a casei,” compusu de G.
Vintila. Brasiovu, 1872. b) Opulu intitulatu: „El-
méleti és gyakorlati román nyelvtan“ Ahn Ollendorf
tanmodszere tekintetbe vételével, de Andreiu Cosm'a.
Ed. Clusiu, 1872.

Decisiune. Domniloru daruitori li-se exprime re-
cunoscintia protocolaria, ér opurile amentite se trans-
punu dn. bibliotecariu, spre a se petrece in registrulu
cartiloru asoc.

§ 55. Se presentéza testimoniale despre colo-
cuiele susutienute pre sem. I. an. scol. 187 $\frac{1}{2}$ cu re-

sultatu eminent, d'in partea stipendiatului asoc. Petru Dehelianu ascultatoriu de filosofia in Gratiu.

Spre scientia.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii P. Dunc'a, I. Hanni'a si I. Tulbasiu. Sibiu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bologa,
vicepresied.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu Sibiu in 4. Aprile 1872.

P. Dunc'a. I. Hanni'a. I. Tulbasiu.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asoc. trans. dela siedinti'a lunaria a comitetului asoc. d'in 5. Martiu pâna la siedinti'a aceleia d'in 2. Aprile a. c.

1. Prin directiunea despart. cerc. alu Fagarasiului (II) s'au tramesu la fondulu asoc. trans. si anume:

a) D'in superplusulu de 149 fr. 13 cr. v. a. ce a rezultat d'in computulu despre perceptele si erogatele facute cu ocaziunea siedintiei anuale a asoc. trans., ténute la Fagarasiu in 7-8. Augustu 1871, s'au tramesu pentru fondulu asoc. 140 fr.

b) Dela dn. notariu com. in Sinc'a vechia, Iosifu Stoic'a tacs'a de m. ord. nou pre 187¹/₂ si pentru diploma 6 fr.

2. Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) s'au tramesu la fondulu asoc.

A. Cá tace de membrii ordinari:

a) Dela dn. proprietariu in Iclodulu mare, Ioane Lemény tacs'a pre 1869⁷/₁₀ 5 fr.

b) Dela dn. proprietariu in Iclodulu mare, Simeonu Bocsia tacs'a pre 1869⁷/₁₀ 5 fr.

c) Dela dn. canonicu Stef. Biltiu tacs'a pre 1870¹/₁ 5 fr.

B. Tacs'a de membrii ajutatori:

a) Dela Tom'a Cherechesiu 2 fr. b) Filipu Muresianu 1 fr. c) Isidoru Popoviciu 1 fr. d) Florea Berindeanu 1 fr. e) Ioanu Creminasiu 1 fr. f) Ioanu Todica 1 fr. g) Pantilimonu Hurdue'a 1 fr. h) Ioanu Vedanu 1 fr. i) Arionu Caprieriu 1 fr. k) Nicolae Maieru 1 fr. l) Natu Bontideanu 1 fr. m) Nicolae Miclea 1 fr. n) Nicolae Alvasiu 1 fr. o) Eremia Hurducasiu 1 fr. p) Vasilic'a Cosieriu 1 fr. q) Georgie Gimboreanu 1 fr. r) Danila Hurducasiu 1 fr. s) Dumitru Hurducasiu 1 fr. t) Nechita Dangeleganu 1 fr. u) Nicolae Teglasu 1 fr. v) Simeonu Maieru 1 fr. w) Ioanu Cicivanu 1 fr. x) Tonic'a Cupsi'a 1 fr. y) Pascu Hurducasiu 1 fr.

3. Dela dn. proprietariu in Crican, Gregorie Mezei s'au primitu tacs'a de membru ord. pre 1871¹/₂ 5 fr.

4. Prin dn. advocatu in Abrudu si directoriu despart. cerc. VII, Mateiu Nicol'a s'au tramesu la asoc. pre langa asemnatiune postale 42 fr.

NB. De órece nu s'au tramesu list'a domniloru contribui-tori, asia numele acelora nu se potu publicá pâna candu va sosi list'a respectiva, pentru care s'au scrisu inca in 12. Martiu a. c. Nr. 81.

Sibiu, 2. Aprile 1872.

Dela secret. asoc. trans.

Contribuiri in favórea fondului de academia.

1. Prin directiunea despart. cerc. Gherlei (XIII) s'au tramesu:

a) Dela dn. preotu in Todor'a, Vasiliu Hosszu 1 fr.

b) Dela dn. preotu in valea Grosiloru, Alesiu Ghelutiu 1 fr.

c) Dela poporeuii d'in comun'a Dobrocin'a 1 fr.

d) Dela poporeuii d'in Rusu 2 fr. Sum'a 5 fr. v. a.

2. Dela dn. parochu in Cohalmu, Ioane Popescu contribuire 50 cr.

3. Prin dn. Nicolae Gram'a, docente conf in Mehadi'a s'au tramesu cá oferte sum'a de 16 fr. 30 cr. si anume:

a) Dela domnii: protopresbiteru in Mehadi'a, Dimitrie Iacobescu 5 fr. b) Constantinu Tiepeniagu, parochu si asessoriu consist. in Mehadi'a 1 fr. c) Pavelu Chinesu, comisariu scolariu 1 fr. d) Gruia Pirtea, parochu-adm. in Ogradena 1 fr. e) Zacharia Popoviciu, parochu-adm. in Globucraiov'a 50 cr. f) Nicolae Gram'a, docente in Mehadi'a 1 fr. g) Iosifu Toderu, doc. in Prigoru 20 cr. h) Antoniu Crai'a, doc. in Rudaria 30 cr. i) Chirilu Serbu, doc. in Gârbovetiu 30 cr. k) Ioane Olariu, doc. in Lapusnicu 30 cr. l) Chiprianu Dancea, doc. in Iablaniti'a 50 cr. m) Traila Puria, doc. in Mocerisiu 20 cr. n) Iosifu Popoviciu, doc. in Globucraiov'a 10 cr. o) Petru Teodorescu, doc. in Luncavitia 20 cr. p) Georgiu Gerga, doc. in Verendinu 20 cr. q) Nicolae Coc'a, doc. in Mehadi'a 20 cr. r) Danilu Popoviciu, doc. in Dubov'a 10 cr. s) Iacobu Talpesiu, doc. in Corniarev'a 10 cr. t) Nestoru Miculescu, doc. in Plugova 20 cr. u) Constantinu Vladuceanu, doc. in Bogoltinu 20 cr. v) Georgiu Trapsi'a, capitanu pens. in Mehadi'a 1 fr. w) Sim. Popoviciu, negutiatoriu in Mehadi'a 1 fr. x) Andronicu Popoviciu, negutiati. in Mehadi'a 1 fr. y) Barulu Benedecu, negutiatoriu in Mehadi'a 50 cr. z) Trajanu Popa, studente in I. cl. gimn. la Mehadi'a 20 cr.

4) Dn. red. Iosifu Vulcanu tramete 110 lei noi (franci) collectati in favórea fondului academiei prin nobil'a staruentia a domniei Adelin'a Olteanu dela Craiov'a si anume:

a) Dela domnii N. C. Zatreanu 25 lei noi.

b) Stefanu M. Petrescu 10 l. n.

c) D. S. Guranu 10 l. n.

d) C. Cancea 10 l. n.

e) N. N. Maldarescu 10 l. n.

f) dómn'a Constanti'a I. Argetoianu 10 l. n.

g) dómn'a Mari'a D. Otetelisianu 10 l. n.

h) dn. Emilianu Otetelisianu 10 l. n.

i) Dion. Marcescu 5 l. n.

k) N. Stanescu Proicea 5 l. n.

l) C. Hori'a Olteanu 5 l. n.

Sum'a 110 lei noi (resp. franci).

Sibiu, 4. Aprile 1872.

Dela secret. asoc. trans.

PUBLICARE.

In 3¹/₁₅ Maiu a. c. se va tiené in Venetia inferiore a IV. adunare generale a despartimentului alu II. (Fagarasiu-Cincu-mare-Rupea) a asociatiunei transilvane romane pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, la care se invita membrii asociatiunei si cu deosebire celi d'in acestu despartimentu.

Fagarasiu, in 6 Aprile 1872.

Dela comitet. cerc. despart. alu II. alu asociat. trans. romane.